

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XVIII. Sæpe.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

cum fieri possit, ut qui jus in re habuerit, v. g. per confirmationem jus Prælatu-
 ræ, tamen nunquam possessionem eius nactus sit, consequenter spoliari non potuerit, ita sumitur
 ex hoc c. etsi enim Episcopus jure commu-
 ni intentionem fundatam habeat super ju-
 risdictione in omnes parochias diocesis. c.
Cum Venerabilis. 27. de religiof. Domibus, ta-
 men si agatur interdicto *unde vi*, ideòque
 fateatur, se jam non possidere, tum præsum-
 ptio non est pro ipso, quod ante possederit,
 sed probare id debet, quia est mutatio facti,
 quæ non præsumitur. Quin & interdicto re-
 tinendæ non sufficit titulum probare, sed
 necesse est, ut actor probet, se litis contesta-
 tæ tempore possedisse, hoc enim in casu præ-
 sumitur possessionem continuasse. Nihilomi-
 nus si Dominus vel actor titulum, seu jus
 in re ostendere possit, valde ipsi proderit in
 hac actione, quandoquidem si par causa
 possessionis esse videatur, ad judicabitur ei,
 qui potiori jure seu titulo niti videtur, uti
 docent Doctores in c. *Licet. 9. De probatio-
 nibus. Bart. l. Si duo. n. 4. ff. de acquir. possess.*

3 Nota III. Tametsi parochiani ob me-
 ritum seruent sententiam interdicti lati à Præ-
 lato, non propterea is acquirit posses-
 sionem jurisdictionis in parochiam. Sed qua-
 nam ratio assignari debet? varias dant DD,
 ut gl. hinc verbo *Timore. Panorm. n. 7.* Dux
 sunt probabiliores. Prima, ut dicat satis non
 esse ad acquirendam possessionem jurisdic-
 tionis, quod populus ex præcepto aut sen-
 tentia alicuius Prælati abstinere ab aliquo
 actu, v. g. auditione divinorum, cum possit
 id agere non animo se subiiciendi, sed ob
 aliam causam, v. g. ut deliberet quid agere
 debeat, & interim Domino cuius jurisdic-
 tionem agnoscit, significet. Altera, ta-
 metsi populus animo subiiciendi se, absti-
 nuisset à Divinis, tamen abbas possessionem
 jurisdictionis non amisisset, si postquam rem
 intellexit, subditis obedientiam interdixisset,
 eosque puniisset, se cus autem, si acqui-
 euisset ac passus fuisset, arg. l. *Licet. & l. ult.
 C. de acquir. possess.* aut si subditi eum sper-
 nerent; seu eius mandata reiicerent, volen-
 tes manere sub jurisdictione alterius, tum

abbas perderet possessionem. Videatur *Pa-
 norm. hic. n. 13. & 17.* Porro si quis v. g. ca-
 strum, cui jurisdictio annexa est, per alium
 possideat, isque inde pellatur, & ingrediens
 castrum subditos sibi obedientiam jurare
 faciat, tum Dominus abiens, seu is cuius no-
 mine famulus possidebat, amittere censetur
 possessionem etiam jurisdictionis.

CAPITVLVM XVIII.

Sæpe.

PARAPHRASIS.

Ciuili jure statutum est. l. *Cum à te. 7. ff. de
 vi.* ut spoliatus contra spoliatorem tan-
 tum, aut mandantem, non contra alium
 possessorem, possessorem recuperandæ ag-
 gere possit. Et ita sæpe contingit, ut com-
 modo possessionis amisso, propter diffi-
 cultatem probationum in petitorio ob-
 tinere nequeat. Quare ad rigorem hunc
 ciuiliis juris temperandum, statuit Inno-
 centius III. in Concilio Generali, ut spo-
 liato contra illum quoque, qui rem à
 spoliatore scienter receperit, per restitu-
 tionis beneficium succuratur, eo quod
 spoliatori succedat in vitium, siquidē in-
 ter hæc duo iniuste detinere, & inuadere re
 alienam parū inter est, quoad peccatum.
 Tractanda hinc est quæstio, si quis iniuste
 exciderit possessione rei suæ, eaq; ad alte-
 rius manus seu potestatem deuenierit, v-
 trum contra illum tertium remediū pos-
 sessorium competat, si enim non compe-
 tat, tum agi debet iudicio petitorio, seu
 rei vindicatione, in qua actione probari
 debet dominium, cuius tamen probatio
 sæpe difficilis est.

SUMMARIUM.

1. Contra heredem & quemuis successorem u-
 niuersalem competit spoliato interdictum
 possessorium, sicuti contra spoliantem.
2. Non competit tamen contra singularem suc-
 cessorem, spectato juris Ciuiliis rigore.
3. Ex jure tamen SS. Canonum remedium
 etiam possessorium spoliato conuenit, contra
 quemcunque, qui spoliū scienter accepit.

4. Qua

4. *Qua canonica constitutio etiam in foro civili ad vitandum peccatum, obseruari debet.*
5. *Non competit tamen spoliato interdictum unde vi contra hunc tertium, sed conditio.*
6. *Qua actio spoliato etiam competit contra eum, qui bonâ quidem fide rem accepit, hic & nunc tamen sciens spoliū iniuste retinet.*
7. *Probabile quidem est, quod hoc ipsum conditionis remedium contra eum etiam spoliato competat, qui bonâ fide spoliū accepit & possidet, probabiliter tamen est contrariū.*
8. *In fauorem tamen Ecclesiarum, minorum, aut aliarum personarum fauorabilium, iudex ex officio ad restitutionem procedere potest, si antiquiorem probent possessionē, & praesumptionē male fidei in possessore recentiore.*

I Dico itaq; 1. Contra hæredē, & quemuis successorem vniuersalē, spoliato competit interdictum possessorium, sicuti contra spoliantem. *arg. l. Cum heres. 11. ff. De diuers. & temporal. prescript. Et l. Vitia. 11. C. de acquir. possess.* Ubi dicitur quod vitium antecessoris transeat ad successorem vniuersalem, cum eadem persona censeatur, vt ex communi docet Archidiaconus in *c. Redintegranda. tr. 2. Causa. 3. q. 4.*

2 Dico II. Contra singularem successorem spoliatoris v. g. emptorem aut Monetarium spe statō iuris ciuili rigore, nō competit interdictum possessorium, vt hīc habetur, & *l. An vitium. ff. de diuers. prescript. & tradit. Archidiacon. loco cit.*

3 Dico III. Si rem iniustam per vim tibi ereptam alius quispiam scienter acceperit, competit tibi aduersus eum remedium possessorium ex hoc Canone, vt tibi restitutionem facere compellatur, tametsi res per plures manus ad possessorem hunc peruenerit. Ita habetur in hoc *c. & tradit. Innoc. n. 2.* Ratio est, quia id æquitas postulat ad tollendum peccatum iniustitiæ, cum enim possessor iniuste detineat, sciens esse alienam, continuo peccat nisi restituat, perinde ferme ac si ipsemet rapuisset, cum alienum auferre, & scienter retinere, paris iniustitiæ sit, quam obrem huius capituli constitutio, etiā in civili foro obseruanda est, quia cum aliquid decernitur ratione peccati seu periculi animarum etiam in civili foro obseruari debet

inter laicos, vt hīc monet *Panorm. n. 5. & docent DD. in reg. 2.*

Dubitatur 1. quænam actio competat contra tertium hunc possessorem iniustum. *sz.* Non competere interdictum unde vi, aut horum bonorum, cum ex hoc interdicto tantum agi possit aduersus spoliatorem aut qui spoliari mandauit. Sed competit conditio ex hoc Canone, quæ est personalis actio, sed in rem scripta, quia contra quemcunque possessorem iniustum rei violenter ereptæ institui potest; *arg. l. Metum. 9. §. vlt. ff. Quod metus causa.*

Dubitatur 2. si quis bonâ fide rem violenter alteri ereptam ignorans acceperit, & postea superueniat scientia rei alienæ, ad eoque mala fides, vtrum conditioni ex hoc canone locus sit? Videtur affirmandum, cum *Jo. Andr. hic, & Panor. n. 13.* propter rationē textus, quia parum interest ad peccatum, rem alienam inuadere & iniuste detinere; & cum hæc constitutio pænalis non sit, sed tum per se ipsam valde æqua, tum verò in fauorem oppressorum lata, ampliari potius debet, quam restringi.

Dubitatur 3. Cum remedium huius canonis requirat malam fidē possessoris, quæ interdum difficile ostenditur, an nō aliud suppetat remediū spoliato, quod contra quẽvis etiam bonæ fidei possessore intentari queat. *gl. hīc. verb. Non subuenitur. Innoc. n. 2. & alij plerique, quos citat & sequitur Menoch. de recuperand. possess. remedio. 15. n. 383. Wesenbec. de act. & interdict. c. 13. n. 33.* aiunt contra quemlibet possessorem etiam bonæ fidei, ei qui per metum, dolum, captiuitatem, aut quamcunque violentiam possessionem rei amisit, competere conditionem, ex *c. Redintegranda. causa 3. q. 1.* Quamuis alij qui limitent, quod tantum personis Ecclesiasticis competat hoc remediū ad recuperandas res Ecclesiæ vel proprias; alij verò etiā laicis dictū remediū tribuunt, vt *Wesenbecius n. 34.* Et hæc probabiliter dicuntur tum propter autoritatē Doctorum, tum quia simile quiddam prætoriam æquitate decretum est de iis rebus, quæ iniusto metu extortæ sunt, vt à quolibet possessore repeti possint. *l. Si enim. 14. §. Aliquando. ff. de eo quod metus causa.*

causâ. Verumtamen, ex Canone *Redintegranda*, tale juris Canonici remedium colligi non potest, cum nihil aliud dicatur, nisi quod omni jure notum est, videlicet Episcopos iniuste spoliatos, ante omnia integrè restituendos esse; & quod spoliatis adeo generale remedium adversus quoslibet possessores non competat, aperte colligitur ex *hoc c.* & *c. Cum ad sedem. cit.* Cur enim Concilium sub Innocentio ita laborasset, ut novâ constitutione subveniretur spoliatis, contra malæ fidei possessores, qui à spoliatoribus res scienter acceperunt, si in antiquiore jure, *c. Redintegranda*, uberius & generalius remedium adversus quoslibet possessores haberetur. Id tamen probabilissimè dicitur, si Ecclesia, Minor, aut similis persona favorabilis possessionem antiquiorem ostendat, v. g. Juris pascendi, inventandi &c. quod per simplicitatem Juris Canonici, judicis officio restituatur, iuxta ea, quæ dixi in *c. 2. Ut lite non contestata*. Nam ostensâ possessione antiquiore, recentior possessio præsumitur clandestina seu vitiosa; tamen si vitium v. g. metus, vis, dolus, & uno verbo mala fides possessionis aliter ostensa non sit, ad quâ præsumptionem, si per contrarias coniecturas non superetur, multum facit favor Ecclesiæ, & obtinere hoc debet in Ecclesia & Minore, tamen si per culpam seu negligentiam suam amiserint possessionem, uti etiam dixi in *c. 1. Cum ad sedem*, & notat hic *Imolan. 3.*

CAPITVLVM XIX.

Pisanis.

PARAPHRASIS.

Pisani eripuerant Lucanis quædam Castra, ex quibus Episcopus Lucanus census annuos percipiebat. Super hac causa Gregorius IX. mandavit Subdiacono suo, ut possessionem quam in Castris ad Lucanam Ecclesiam spectare constaret, plenè ac liberè restitui eidem faceret, sicuti habuerat tempore ortæ discordiæ inter Pisanos & Lucanos; super ea verò possessione, de qua dubium esset, num ad Ec-

clesiam Lucanam spectet, sufficientem cautionem à Pisanis reciperet, de parendo juri, coram Papa; & post hæc sententiam censuræ, quæ eisdem ob erepta castra inflicta erat, relaxaret. Cum itaque Pisani Subdiacono proponerent per Episcopum Lucanum stare, quo minùs ipsi restitutio fiat, instanter petentes censuram relaxari, Subdiaconus receptâ cautione de parendo justitiæ, eos absoluit, sed Episcopus hac re grauatum sentiens, ad Papam appellauit; Is respondit, se duo mandasse Subdiacono, & ut possessio, quam constaret Lucanam Ecclesiam tempore ortæ discordiæ habuisse, eidem restitueretur, & ut plenè ac integrè restitutio fieret, quorum illud ad factum pertinet, hoc ad modum; quare licet Subdiaconus mandatum Papæ implere nequiverit in facto (quia non constabat possessiones Castrorum ereptas esse Episcopo: & pensionibus ac censibus annuis ipsemet fatebatur Episcopus se spoliatum non fuisse à Pisanis) nihilominus tamen fuit peccatum in modum mandati, quia Papa iusserat, ut possessio censuum restitueretur, plenè & integrè, id autem fieri non potest, nisi Pisani dimittant castra, quæ Lucanis eripuerunt, eò quod si penes ipsos possessiones castrorum maneat, non possit Episcopus ita liberè ac securè census suos recipere, quam si Lucanis restituantur, erit enim in potestate Pisanorum, ad census recipiendos, Episcopum Lucanum admittere vel repellere, quamobrem Pontifex processum Subdiaconi irritum esse pronuntiavit.

SUMMARIVM.

1. *Censuratus ante absolutionem realiter satisfacere debet pro offensione notoria; pro dubia debet prestare cautionem, de parendo justitiæ.*
2. *Si forma mandati non seruetur, processus & sententia judicis delegati nulla est.*
3. *Ecclesia petere potest iudicio possessorio, ut tertius spoliatus restituatur, aut ut alienatio liberè etiam à tertio facta rescindatur.*